

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ

Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 2293:2014

Видання офіційне

Київ
МІНЕКОНОМРОЗВИТКУ УКРАЇНИ
2015

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці

РОЗРОБНИКИ: В. Бородін; В. Каньшин; М. Лисюк, канд. техн. наук (науковий керівник); І. Подобєд, канд. техн. наук

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Мінекономрозвитку України від 02 грудня 2014 р. № 1429 з 2015–05–01

3 НА ЗАМІНУ ДСТУ 2293–99

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ОХОРОНА ПРАЦІ

Терміни та визначення основних понять

ОХРАНА ТРУДА

Термины и определения основных понятий

OCCUPATIONAL SAFETY AND HEALTH

Terms and definitions of fundamental conceptions

Чинний від 2015-05-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

1.1 Цей стандарт унормовує українські терміни та визначення понять у сфері охорони праці.

1.2 Цей стандарт призначено застосовувати в роботі органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання, які розробляють, експертують, перевіряють нормативні документи у сфері охорони праці.

1.3 Терміни, установлені цим стандартом, рекомендовано вживати в усіх видах нормативних документів, що стосуються охорони праці, у роботах зі стандартизування, у науковій, навчально-методичній і публіцистичній літературі, а також у роботі підприємств, установ і організацій, що діють на території України, технічних комітетів стандартизації, науково-технічних та інженерних товариств, міністерств (відомств).

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

Закон України «Про охорону праці»

ДСТУ EN 292-1-2001 Безпечність машин. Основні поняття, загальні принципи проектування. Частина 1. Основна термінологія, методологія (EN 292-1:1991, IDT)

ДСТУ 2156-93 Безпечність промислових підприємств. Терміни та визначення

ДСТУ 3038-95 Гігієна. Терміни та визначення основних понять

ДСТУ 3138-95 Організація промислового виробництва. Праця та заробітна плата. Терміни та визначення

ДСТУ 3966:2009 Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять.

3 ЗАГАЛЬНЕ ПОЯСНЕННЯ

3.1 Для кожного поняття встановлено один, а в окремих випадках — два, застандартизований(-і) термін(и). Проте, використовуючи застандартизовані терміни в межах одного документа, рекомендовано вживати лише один з поданих синонімів.

3.2 Терміни та визначення понять (терміностатті) оформлено відповідно до ДСТУ 3966.

3.3 Узяті в круглі дужки (набрану напівгрубим шрифтом) частину терміна можна не вживати, а використовувати його коротку форму.

3.4 Наявність квадратних дужок тільки в терміні певної термінологічної статті означає, що в ній суміщено два терміна-синоніма.

3.5 В абетковому покажчику суміщені, а також короткі та повні форми подано окремо, без дужок, з однаковим номером.

3.6 Застандартизовані терміни, набрано напівгрубим шрифтом.

3.7 Терміни, установлені цим стандартом і вжиті у визначеннях інших термінів цього стандарту, виділено в текстах визначень підкресленням і поряд з ними справа в дужках зазначено їхні номери, що відповідають класифікаційним номерам термінологічних статей цього стандарту.

3.8 Подані в цьому стандарті визначення термінів в інших документах, за потреби, можна змінювати, уводячи до них похідні ознаки, розкриваючи зміст поняття, зазначаючи об'єкти, які належать обсягові позначуваного поняття. Зміни не повинні порушувати змісту й обсягу термінів, визначених у стандарті.

3.9 Як довідкові у стандарті подано англійські (en) і російські (ru) терміни-відповідники застандартизованих термінів, узяті з міжнародних і національних стандартів, із фахових словників.

3.10 У стандарті наведено абетковий покажчик установлених цим стандартом українських термінів (додаток А) та абеткові покажчики їхніх іншомовних термінів-відповідників кожною мовою окремо (додаток Б, додаток В).

3.11 Бібліографію (перелік термінологічних джерел) подано у додатку Г.

4 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

4.1 охорона праці

Система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів і засобів, спрямованих на збереження здоров'я та працездатності (4.56) людини в трудоному процесі (4.11)
(Закон України «Про охорону праці»; див. також ДСТУ 3138)

ru охрана труда [2]

4.2 система керування охороною праці

Складник загальної системи керування галуззю, об'єднанням підприємств, підприємством, установою, організацією, що сприяє запобіганню нещасним випадкам (на виробництві) (4.35) і професійним захворюванням (4.58), установлює політику, цілі охорони праці (4.1) та способи їх досягнення, охоплює комплекс заходів, спрямованих на виконання вимог законодавства про охорону праці

ru система управления охраной труда [1]

4.3 аудит охорони праці

Документально оформлений системний, незалежний процес об'єктивного обстеження та оцінювання системи керування охороною праці

ru аудит системы управления охраной труда [9]

(4.2) для встановлення її відповідності вимогам актів законодавства та інших нормативно-правових актів з охорони праці (4.5)

4.4 державний нагляд за охороною праці
Діяльність спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади стосовно контролю додержання вимог законодавства про охорону праці (4.1)

4.5 нормативно-правові акти з охорони праці
Правила, норми, регламенти, положення, стандарти, інструкції та інші документи щодо охорони праці (4.1), обов'язкові для виконання

ru нормативные правовые акты по охране труда [5]

4.6 ризик
Комбінація ймовірності заподіяння шкоди (4.17) і тяжкості цієї шкоди
(див. також ДСТУ EN 292-1)

en risk [8]
ru риск [2]

4.7 професійний ризик
Ризик (4.6) ушкодження здоров'я працівника в процесі його професійної діяльності (4.40)

ru профессиональный риск [6]

4.8 [прийнятний] [допустимий] ризик
Ризик, (4.6) зменшений до такого рівня, що його галузь, об'єднання підприємств, підприємство, установа, організація може допустити, ураховуючи її легальні обов'язки та власну політику у сфері охорони праці (4.1)

ru приемлемый риск [7]; допустимый риск [2]

4.9 захисний захід
Захід, що його вживають для зменшення професійного ризику (4.7) через застосування безпечніших виробничих і технологічних процесів, конструкцій устаткування, захисних пристроїв, засобів індивідуального захисту (4.66), професійного добору (4.53), навчання, підготовки, тренування працівників, інформації щодо безпечного виконання робіт

en protective measure [2]
ru защитная мера [2]

4.10 безпека праці
Захищеність трудової діяльності (4.39) людини від перевищеного прийнятного ризику (4.8)

en job safety [8]
ru безопасность труда [8]

4.11 трудовий процес
Сукупність цілеспрямованих дій працівника(-ів) під час виконання роботи, створювання продукції, надавання послуг

ru трудовой процесс [6]

4.12 виробничий ризик
Ймовірність ушкодження здоров'я працівника в процесі трудової діяльності (4.39), нанесен-

ru производственный риск [9]

ня шкоди майну, навколишньому середовищу, яку зумовлено шкідливістю та/чи небезпечністю виробничих і технологічних процесів

4.13 виробнича безпека

Захищеність життя, здоров'я працівників й інших осіб і/або майна від впливу шкідливих (4.15) і небезпечних виробничих чинників (4.14)

ru производственная безопасность [2]

4.14 небезпечний виробничий чинник

Виробничий чинник, вплив якого на людину призводить до травм (4.32), погіршення здоров'я чи смерті

ru опасный производственный фактор [2]

4.15 шкідливий виробничий чинник

Виробничий чинник, вплив якого на людину може призвести до захворювання, зниження працездатності та/чи негативного впливу на здоров'я нащадків.

Примітка. Залежно від кількісної характеристики (рівня, концентрації тощо) і тривалості впливу шкідливий виробничий чинник може стати небезпечним

ru вредный производственный фактор [2]

4.16 небезпека

Джерело чи ситуація, що потенційно може призвести до травмування, погіршення здоров'я чи смерті людини, завдавати шкоду майну, довкіллю, чи їх комбінація (див. також ДСТУ 2156 і ДСТУ EN 292-1)

en hazard [8]

ru опасность [2]

4.17 шкода

Ушкодження здоров'я людей і/або збитки, заподіяні майну чи довкіллю, або їх поєднання

en harm [8]

ru вред [2]

4.18 небезпечна ситуація

Ситуація, у якій стосовно людей, майна або довкілля є одна чи більше небезпек (4.16) (див. також ДСТУ EN 292-1)

en hazardous situation [8]

ru опасная ситуация [2]

4.19 аварія

Небезпечна подія техногенного характеру, що виникла на виробничому об'єкті, яка спричинила загибель або травмування людей, чи створює загрозу їхньому життю та здоров'ю та призводить до руйнування будівель, споруд, устаткування та транспортних засобів, порушення трудового процесу (4.11), чи завдає шкоди навколишньому середовищу

en accident [8]

ru авария [10]

4.20 аварійний стан

Стан споруди, устаткування, машини, механізму, приладу, коли внаслідок імовірного розвитку в них руйнівних процесів їх подальше нор-

мальне експлуатування стає неможливим і виникає загроза життю та здоров'ю людей, майну, навколишньому середовищу

4.21 промислова продукція підвищеної небезпеки

Продукція виробничо-технічної призначеності, яку характеризує підвищений ризик (4.6) виникнення аварій (4.19), пожеж, загрози життю та заподіяння шкоди (4.17)

4.22 безпечність промислової продукції

Властивість продукції забезпечити і зберегти протягом певного строку експлуатування безпеку працівників, людського оточення та навколишнього середовища в межах, зумовлених вимогами чинних нормативних документів і досягненим науково-технічним рівнем

ru   безопасность промышленной продукции [9]

4.23 безпечність виробничого процесу

Властивість виробничого процесу відповідати вимогам безпеки (4.28) під час його проведення в умовах, установлених нормативними документами та сучасним науково-технічним рівнем

ru   безопасность производственного процесса [2]

4.24 безпечність виробничого устаткування

Властивість виробничого устаткування відповідати вимогам безпеки (4.28) під час експлуатування (застосування) в разі використання за визначеними функціями в умовах, установлених нормативними документами та сучасним науково-технічним рівнем

ru   безопасность производственного оборудования [2]

4.25 робота підвищеної небезпеки

Робота в умовах впливу шкідливих (4.15) і небезпечних виробничих чинників (4.14) або така, де є потреба в професійному доборі (4.53), чи пов'язана з обслуговуванням, керуванням, застосуванням технічних засобів праці або технологічних процесів, що характеризуються підвищеним ризиком (4.6) виникнення аварій (4.19), пожеж, загрози життю та заподіяння шкоди (4.17)

4.26 небезпечний виробничий об'єкт

Виробничий об'єкт, де для людей і довкілля існує небезпека (4.16) з ризиком (4.6), що перевищує прийнятний

ru   опасный производственный объект [10]

4.27 безпечні умови праці

Стан умов праці, за якого вплив на працівника небезпечних (4.14) і шкідливих виробничих

ru   безопасные условия труда [2]

чинників (4.15) усунено, або їхнє значення не перевищує гранично допустимих рівнів (ГДР) або гранично допустимих концентрацій (ГДК)

4.28 вимоги щодо безпеки (праці)

Вимоги, установлені актами законодавства та іншими нормативно-правовими актами й нормативними документами та нормативними актами підприємства з охорони праці (4.68), виконання яких убезпечує умови праці (4.37) й такі, що регламентують професійну діяльність (4.40) працівника

ru   требования безопасности труда [2]

4.29 знак безпеки праці

Знак, призначений для попереджування людей про можливу небезпеку (4.16), заборону або припис певних дій, а також для інформування про розміщеність об'єктів, використання яких пов'язано з унеможливленням або зменшенням наслідків дії небезпечних (4.14) і/або шкідливих виробничих чинників (4.15)

ru   знак безопасности труда [2]

4.30 колір сигналу безпеки

Установлений колір, призначений привернути увагу людей до окремих елементів виробничого устаткування, будівельної конструкції, які можуть бути джерелами небезпечних (4.14) і/або шкідливих виробничих чинників (4.15), а також до засобів пожежогасіння та знаків безпеки праці (4.29)

ru   цвет сигнала безопасности [2]

4.31 гранично допустиме значення шкідливого виробничого чинника

Граничне значення величини — рівня, умісту та/або концентрації шкідливого виробничого чинника, (4.15), вплив якого на людину в разі його щоденної регламентованої тривалості не призводить до захворювання та зниження працездатності (4.56) в період трудової діяльності (4.39) та в наступний період життя, а також не зумовлює несприятливого впливу на здоров'я нащадків

ru   предельно допустимое значение вредного производственного фактора [2]

4.32 травма

Порушення анатомічної цілісності організму людини чи його функцій унаслідок дії зовнішніх чинників

en   injure [8]
ru   травма [9]

4.33 виробнича травма

Травма (4.32), що сталася з працівником унаслідок дії небезпечного виробничого чинника (4.14)

en   industrial injury [8]
ru   производственная травма [2]

4.34 виробничий травматизм

Явище, що характеризується сукупністю виробничих травм і нещасних випадків на виробництві (4.35)

en industrial traumatism [8]
ru производственный травматизм [9]

4.35 нещасний випадок на виробництві

Обмежена в часі подія чи раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого чинника (4.14), що сталися під час виконання ним трудових обов'язків, унаслідок чого завдано шкоди здоров'ю чи трапилася смерть

en occupational accident [8]
ru несчастный случай на производстве [2]

4.36 професійна небезпека

Небезпека, (4.16), яка може призвести до травм, (4.32), хвороби чи смерті працівника в процесі його професійної діяльності (4.40)

4.37 умови праці

Сукупність виробничого середовища (4.38) та трудового процесу (4.11), що впливають на стан здоров'я та працездатність (4.56) працівника

en working conditions [8]
ru условия труда [2]

4.38 виробниче середовище

Сукупність фізичних, хімічних, біологічних, психофізіологічних чинників на виробництві, що створюють умови праці (4.37)

en work environment [8]
ru производственная среда [3]

4.39 трудова діяльність

Реалізація цільової функції, пов'язаної з виробництвом і сформованої потребами суспільства, здійснювана в певній організаційно-правовій формі господарювання

ru трудовая деятельность [11]

4.40 професійна діяльність

Трудова діяльність (4.39), що здійснюється за певною професією та кваліфікацією

4.41 робоча зона

Визначений простір, у якому розташовано робочі місця (4.43) постійного або тимчасового (непостійного) перебування працівників

ru рабочая зона [2]

4.42 небезпечна зона

Простір, у якому на працівника можлива дія небезпечного (4.14) та/чи шкідливого виробничого чинника (4.15)

ru опасная зона [2]

4.43 робоче місце

Місце постійного або тимчасового перебування працівника під час виконання ним трудової діяльності (4.39), яке безпосередньо чи опосередковано перебуває під контролем роботодавця

en workplace [8]
ru рабочее место [2]

<p>4.44 постійне робоче місце <u>Робоче місце</u> (4.43), на якому працівник перебуває половину чи більшу частину свого робочого часу. Примітка. Якщо за цих обставин роботу виконують на різних ділянках <u>робочої зони</u> (4.41), постійним робочим місцем вважають усю робочу зону</p>	<p>ru постійное рабочее место [2]</p>
<p>4.45 тимчасове робоче місце <u>Робоче місце</u>, (4.43), на якому працівник перебуває менше половини або меншу частину свого робочого часу</p>	<p>ru непостоянное рабочее место [2]</p>
<p>4.46 безпечна відстань Найменша відстань між людиною та джерелом небезпечного та/чи шкідливого впливу, на якій цього впливу немає або він не перевищує допустимого рівня</p>	<p>ru безопасное расстояние [2]</p>
<p>4.47 зона дихання Простір у радіусі 0,5 м від обличчя працівника</p>	<p>ru зона дыхания [9]</p>
<p>4.48 категорія робіт Групування робіт за <u>важкістю</u> (4.49) та <u>напруженістю праці</u> (4.50), <u>професійною небезпечністю</u> (4.36)</p>	<p>ru категория работ [9]</p>
<p>4.49 важкість праці Характеристика <u>трудового процесу</u> (4.11), яка відображає переважно енергетичну навантагу на опорно-руховий апарат і функційні системи організму, що забезпечують його серцево-судинну, дихальну та іншу діяльність (див. також ДСТУ 3038 і ДСТУ 3138)</p>	<p>en difficulty of work [8] ru тяжесть труда [8]</p>
<p>4.50 напруженість праці Характеристика <u>трудового процесу</u> (4.11), яка відображає переважно інформаційну навантагу на центральну нервову систему, емоційну сферу, органи чуття працівника (див. також ДСТУ 3038)</p>	<p>ru напряженность труда [6]</p>
<p>4.51 шкідлива речовина Речовина, що, контактуючи з організмом людини, може спричинити захворювання чи відхил у стані здоров'я як під час впливу речовини, так і в подальший період життя теперішнього й наступного поколінь (ДСТУ 3038)</p>	<p>en harmful substance [8] ru вредное вещество [8]</p>
<p>4.52 охорона здоров'я працівників Комплекс заходів, спрямованих на збереження здоров'я та <u>працездатності</u> (4.56) працівників з урахуванням <u>категорії виконуваних робіт</u> (4.48) і особливостей <u>виробничого середовища</u> (4.38)</p>	<p>ru охрана здоровья работников [8]</p>

4.53 професійний добір

Сукупність заходів, призначеність яких — добирати осіб для виконання, без ушкодження їхнього здоров'я, певного виду трудової діяльності (4.39) за їхніми професійними знаннями, анатомо-фізіологічними, психофізіологічними та психологічними особливостями й віком
(див. також ДСТУ 3138)

en professional selection [8]
ru профессиональный отбор [8]

4.54 медичний огляд

Складова частина лікувально-профілактичних заходів щодо охорони здоров'я працівників (4.52), зайнятих на важких роботах, роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба професійного добору (4.53)

en medical examination [8]
ru медицинский осмотр [8]

4.55 медичне протипоказання

Наявність в організмі працівника анатомічних і/чи психофізіологічних відхилів або патологічних станів, що перешкоджають виконанню певної роботи

ru медицинское противопоказание [8]

4.56 працездатність

Потенційна здатність людини протягом заданого часу та з певною ефективністю виконувати максимально можливий обсяг роботи
(ДСТУ 3038, див. також ДСТУ 3138)

en ability to work [8]
ru трудоспособность [8]

4.57 непрацездатність

Повна чи часткова втрата працездатності (4.56) унаслідок захворювання, нещасного випадку на виробництві (4.35) чи вродженої фізичної вади
(див. також ДСТУ 3038)

en disability [8]
ru нетрудоспособность [8]

4.58 професійне захворювання

Патологічний стан людини, зумовлений професійною діяльністю (4.40) працівника та пов'язаний винятково чи переважно з впливом шкідливих виробничих чинників (4.15)
(див. також ДСТУ 3038)

en occupational disease [8]
ru профессиональное заболевание [8]

4.59 професійна захворюваність

Явище, що його характеризує сукупність професійних захворювань (4.58)
(ДСТУ 3038)

ru профессиональная заболеваемость [8]

4.60 професійна реабілітація

Відновлення працездатності (4.56) працівника до оптимального функційного рівня

4.61 гігієна праці

Галузь профілактичної медицини, що вивчає

en occupational hygiene [8]
ru гигиена труда [2]

умови та характер праці (4.37), їх вплив на здоров'я, функційний стан людини, розробляє наукові основи гігієнічної регламентації та нормування окремих чинників виробничого середовища (4.38) і трудового процесу (4.11), практичні заходи, спрямовані на профілактику шкідливого та небезпечного їх впливу на працівника (див. також ДСТУ 3038)

4.62 гігієнічний норматив

Кількісний показник, що характеризує за медичними показниками оптимальний або допустимий рівень впливу та тривалість дії окремого чи кількох чинників виробничого середовища (4.38) та трудового процесу (4.11)

ги гигиенический норматив [9]

4.63 гігієнічна характеристика умов праці

Параметри визначення й оцінення стану умов праці (4.37) щодо відповідності їх державним санітарним нормам, правилам, гігієнічним нормативам (4.62) і регламентам

ги гигиеническая характеристика условий труда [9]

4.64 гігієнічні вимоги

Комплекс вимог, спрямованих на усунення чи зменшення негативного впливу на працівників шкідливих виробничих чинників (4.15), на запобігання виникненню та поширенню професійних захворювань (4.58)

ги гигиенические требования [8]

4.65 психофізіологічна експертиза

Комплекс заходів, спрямованих на проведення одного з видів професійного добору (4.53) та подальшого супроводження працівника за його професійно важливими психофізіологічними якостями

4.66 засіб індивідуального захисту

Спорядження, що його призначають для носіння користувачем і/або забезпечення його захисту від однієї чи кількох видів небезпеки (4.16) для життя чи здоров'я.

Примітка. До засобів індивідуального захисту також належать:

поєднання кількох видів пристосовання чи спорядження, що їх призначають для забезпечення захисту користувача від одного чи кількох видів потенціального (одночасного) ризик (4.6);

захисне пристосовання чи спорядження, що його призначають для носіння користувачем або забезпечення його захисту, яке є частиною або яке використовують разом з іншим устаткуванням;

замінні складники засобів індивідуального захисту (наприклад, фільтри протиаерозольні, протигазові), потрібні для їх нормального функціонування та які використовують тільки для таких засобів

ги средство индивидуальной защиты [2]

4.67 засіб колективного захисту (працівників)

Засіб захисту, конструктивно та/чи функційно пов'язаний з виробничим устаткуванням, виробничим процесом, виробничим приміщенням, робочим місцем (4.43), робочою зоною (4.41)

4.68 нормативні акти підприємства з охорони праці

Затверджені наказом роботодавця положення, переліки, порядки, інструкції тощо з охорони праці (4.1), чинні в межах підприємства.

ru средство коллективной защиты [2]

ДОДАТОК А
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК УКРАЇНСЬКИХ ТЕРМІНІВ

А	Г
аварія 4.19	гігієна праці 4.61
акти з охорони праці нормативно-правові 4.5	Д
акти підприємства з охорони праці нормативні 4.68	діяльність професійна 4.40
аудит охорони праці 4.3	діяльність трудова 4.39
Б	добір професійний 4.53
безпека виробнича 4.13	Е
безпека праці 4.10	експертиза психофізіологічна 4.65
безпечність виробничого процесу 4.23	З
безпечність виробничого устаткування 4.24	засіб індивідуального захисту 4.66
безпечність промислової продукції 4.22	засіб колективного захисту 4.67
В	засіб колективного захисту працівників 4.67
важкість праці 4.49	захворюваність професійна 4.59
вимоги щодо безпеки 4.28	захворювання професійне 4.58
вимоги щодо безпеки праці 4.28	захід захисний 4.9
вимоги гігієнічні 4.64	знак безпеки праці 4.29
випадок на виробництві нещасний 4.35	значення шкідливого виробничого чинника гранично допустиме 4.31
відстань безпечна 4.46	зона дихання 4.47

зона небезпечна 4.42

зона робоча 4.41

К

категорія робіт 4.48

колір сигналу безпеки 4.30

М

місце робоче 4.43

місце робоче постійне 4.44

місце робоче тимчасове 4.45

Н

нагляд за охороною праці державний 4.4

напруженість праці 4.50

небезпека 4.16

небезпека професійна 4.36

непрацездатність 4.57

норматив гігієнічний 4.62

О

об'єкт виробничий небезпечний 4.26

огляд медичний 4.54

охорона здоров'я працівників 4.52

охорона праці 4.1

П

працездатність 4.56

продукція підвищеної небезпеки промисло-
ва 4.21

протипоказання медичне 4.55

процес трудовий 4.11

Р

реабілітація професійна 4.60

речовина шкідлива 4.51

ризик 4.6

ризик виробничий 4.12

ризик допустимий 4.8

ризик прийнятний 4.8

ризик професійний 4.7

робота підвищеної небезпеки 4.25

С

середовище виробниче 4.38

система керування охороною праці 4.2

ситуація небезпечна 4.18

стан аварійний 4.20

Т

травма 4.32

травма виробнича 4.33

травматизм виробничий 4.34

У

умови праці 4.37

умови праці безпечні 4.27

Х

характеристика умов праці гігієнічна 4.63

Ч

чинник виробничий небезпечний 4.14

чинник виробничий шкідливий 4.15

Ш

шкода 4.17

ДОДАТОК Б
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

A	M
ability to work 4.56	medical examination 4.54
accident 4.19	O
D	occupational accident 4.35
difficulty of work 4.49	occupational disease 4.58
disability 4.57	occupational hygiene 4.61
H	P
harm 4.17	professional selection 4.53
harmful substance 4.51	protective measure 4.9
hazard 4.16	R
hazardous situation 4.18	risk 4.6
I	W
industrial injury 4.33	work environment 4.38
industrial traumatism 4.34	working conditions 4.37
injure 4.32	workplace 4.43
J	
job safety 4.10	

ДОДАТОК В
(довідковий)

АБЕТКОВИЙ ПОКАЖЧИК РОСІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ

A	безопасность производственного процесса 4.23
авария 4.19	безопасность промышленной продукции 4.22
акты по охране труда нормативные правовые 4.5	безопасность труда 4.10
аудит системы управления охраной труда 4.3	B
Б	вещество вредное 4.51
безопасность производственная 4.13	вред 4.17
безопасность производственного оборудования 4.24	Г
	гигиена труда 4.61

Д

деятельность трудовая 4.39

З

заболеваемость профессиональная 4.59

заболевание профессиональное 4.58

знак безопасности труда 4.29

значение вредного производственного фактора предельно допустимое 4.31

зона дыхания 4.47

зона опасная 4.42

зона рабочая 4.41

К

категория работ 4.48

М

мера защитная 4.9

место рабочее 4.43

место рабочее непостоянное 4.45

место рабочее постоянное 4.44

Н

напряженность труда 4.50

нетрудоспособность 4.57

норматив гигиенический 4.62

О

объект производственный опасный 4.26

опасность 4.16

осмотр медицинский 4.54

отбор профессиональный 4.53

охрана здоровья работников 4.52

охрана труда 4.1

П

противопоказание медицинское 4.55

процесс трудовой 4.11

Р

расстояние безопасное 4.46

риск 4.6

риск допустимый 4.8

риск приемлемый 4.8

риск производственный 4.12

риск профессиональный 4.7

С

система управления охраной труда 4.2

ситуация опасная 4.18

случай на производстве несчастный 4.35

среда производственная 4.38

средство индивидуальной защиты 4.66

средство коллективной защиты 4.67

Т

травма 4.32

травма производственная 4.33

травматизм производственный 4.34

требования безопасности труда 4.28

требования гигиенические 4.64

трудоспособность 4.56

тяжесть труда 4.49

У

условия труда 4.37

условия труда безопасные 4.27

Ф

фактор производственный вредный 4.15

фактор производственный опасный 4.14

Ц

цвет сигнала безопасности 4.30

ДОДАТОК Г
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 ГОСТ 12.0.230:2007 Система стандартов безопасности труда. Системы управления охраной труда. Общие требования. (ССБП. Системи керування охороною праці. Загальні вимоги)
- 2 ГОСТ 12.0.002–80 Система стандартов безопасности труда. Термины и определения (ССБП. Терміни та визначення)
- 3 ГОСТ Р ИСО 9000–2001 Системы менеджмента качества. Основные положения и словарь. (Системи управління якістю. Основні положення і словник)
- 4 Технічний регламент засобів індивідуального захисту. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2008 р. № 761
- 5 Трудовой кодекс Российской Федерации от 30 декабря 2001 г. № 197-ФЗ (Трудовой кодекс Російської Федерації)
- 6 Руководство Р 2.2.755–99 Гигиенические критерии оценки и классификации условий труда по показателям вредности и опасности факторов производственной среды, тяжести и напряженности трудового процесса. Утверждено Главным государственным санитарным врачом РФ 23 апреля 1999 г. (Гігієнічні критерії оцінювання і класифікування умов праці за показниками шкідливості та небезпечності чинників виробничого середовища, тяжкості та напруженості трудового процесу)
- 7 РД 08-120–96 Методические указания по проведению анализа риска опасных промышленных объектов (Методичні вказівки з аналізування ризику небезпек промислових об'єктів)
- 8 Російсько-українсько-англійський словник з охорони праці та суміжних галузей. Під редакцією директора Національного науково-дослідного інституту охорони праці М. О. Лисюка. — Х.: Вид-во «Форт», 2005. — 212 с.
9. Российская энциклопедия по охране труда. В 3-х томах. Изд. 2-е. — М.: НЦ ЭНАС. 2006 г. — 1241 с. (Російська енциклопедія з охорони праці)
10. Терминологический словарь по промышленной безопасности. — М.: Госгортехнадзор России. 2004. — 376 с. (Термінологічний словник з промислової безпеки)
11. Файнбург Г.З. Терминология и понятийный аппарат безопасности труда. Толковый словарь-минимум. — Пермь: ПОЦОТ ПГТУ. 2001. — 120 с. (Термінологія і понятійний апарат безпеки праці. Тлумачний словник-мінімум)

Код УКНД 01.040.13; 13.100; 13.110

Ключові слова: безпека, безпечність, засіб захисту, медичний огляд, небезпека, нещасний випадок, охорона праці, ризик, травма, шкідливий чинник.